

“28/07/2024 tarihli ve 7524 sayılı Kanun'un 58. maddesiyle değişik 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu'nun 106/6. maddesinde "Yargıtay Birinci Başkanı, Danıştay Başkanı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başsavcısı, Yargıtay Birinci başkanvekilleri, Danıştay başkanvekilleri, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcivekili, Yargıtay ve Danıştay daire başkanları, Yargıtay ve Danıştay üyeleri ile Adalet Bakanlığı Müsteşarına (40.000); birinci sınıf hâkim ve savcılardan 103. maddedeki aylık ödeme oranı % 86 olanlara ve Adalet Bakanlığı Teftiş Kurulu ile Hâkimler ve Savcılar Kurulu Teftiş Kurulunda fiilen görev yapan müfettişlere (35.000); diğer birinci sınıf hâkim ve savcılara (30.000); birinci sınıfa ayrılmış hâkim ve savcılara (26.000); diğer hâkim ve savcılara ise (22.500) gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ek tazminat ödenir. Bu Kanuna tabi olan hâkim ve savcılardan Anayasa Mahkemesinde görev yapanlara ödenen aylık ek ödenek ve Uyuşmazlık Mahkemesinde görev yapanlara ödenen ödenek ile bu fıkarda belirlenen ek tazminattan yalnızca biri ve yüksek olanı ödenir." ibaresinde emekli hakim/savcılara ödeme yapılacağına belirtilmemesinin 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 2., 9., 10., 35., 49. ve 138. maddelerine aykırılığı nedeniyle iptaline karar verilmesi talebidir.

BAKILAN DAVAYA UYGULANACAK KURAL:

Anayasa'nın 152. maddesi ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesine göre bir davaya bakmakta olan mahkeme, o dava sebebiyle uygulanacak bir kanunun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görmesi veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda bu hükümlerin iptalleri için Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidir. Ancak anılan maddeler uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması, iptali talep edilen kuralın da o davada uygulanacak olması gerekir. Uygulanacak kural, bakılmakta olan davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte olan kurallardır.

2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu'nun 106/6. maddesi: " Yargıtay Birinci Başkanı, Danıştay Başkanı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başsavcısı, Yargıtay Birinci başkanvekilleri, Danıştay başkanvekilleri, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcivekili, Yargıtay ve Danıştay daire başkanları, Yargıtay ve Danıştay üyeleri ile Adalet Bakanlığı Müsteşarına (40.000); birinci sınıf hâkim ve savcılardan 103. maddedeki aylık ödeme oranı % 86 olanlara ve Adalet Bakanlığı Teftiş Kurulu ile Hâkimler ve Savcılar Kurulu Teftiş Kurulunda fiilen görev yapan müfettişlere (35.000); diğer birinci sınıf hâkim ve savcılara (30.000); birinci sınıfa ayrılmış hâkim ve savcılara (26.000); diğer hâkim ve savcılara ise (22.500) gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ek tazminat ödenir. Bu Kanuna tabi olan hâkim ve savcılardan Anayasa Mahkemesinde görev yapanlara ödenen aylık ek ödenek ve Uyuşmazlık Mahkemesinde görev yapanlara ödenen ödenek ile bu fıkarda belirlenen ek tazminattan yalnızca biri ve yüksek olanı ödenir...." şeklindedir.

İtiraz konusu yasal düzenlemeyle emekli Yargıtay-Danıştay-Sayıştay Üyeleri lehine getirilen ve fakat birinci sınıf hâkim ve savcı iken emekli olanları kapsam dışında tutan, bir başka ifadeyle itiraz konusu kuralla aylık ek tazminat miktarlarında dikkate alınacak gösterge rakamı, emekli Yargıtay-Danıştay-Sayıştay Üyeleri üyeleri için yükseltilirken bu artıştan

birinci sınıf hâkim ve savcı olup da emekli olanların yararlandırılmaması yönünde bir uygulama benimsenmiştir.

ANAYASA'YA AYKIRILIĞIN DEĞERLENDİRİLMESİ:

İtiraz konusu kuralla aylık ek tazminatının hesabında gösterge rakamları yönünden meydana getirilen farklılaşma, temelde Yargıtay ve Danıştay üyeleri ile birinci sınıf hâkim ve savcılar arasındaki ayrıma dayanmaktadır. Bu durumda öncelikle parasal haklar bakımından Yargıtay ve Danıştay üyeleri ile hâkimlik ve savcılık mesleğinde en yüksek kıdemi ifade eden birinci sınıf hâkim ve savcılarının benzer durumda olup olmadıklarının değerlendirilmesi gerekmektedir.

Anayasa'nın "Mahkemelerin bağımsızlığı" başlıklı 138. maddesinde; "Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz. Görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz. Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez." denilmek suretiyle bağımsızlığın kapsamı belirlenmiştir. Anayasa'nın 139. maddesinde de; "Hâkimler ve savcılar azlolunamaz, kendileri istemedikçe Anayasada gösterilen yaştan önce emekliye ayrılamaz; bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması sebebiyle de olsa, aylık, ödenek ve diğer özlük haklarından yoksun kılınamaz. Meslekten çıkarılmayı gerektiren bir suçtan dolayı hüküm giymiş olanlar, görevini sağlık bakımından yerine getiremeyeceği kesin olarak anlaşılanlar veya meslekte kalmalarının uygun olmadığına karar verilenler hakkında kanundaki istisnalar saklıdır." denilerek, mahkemelerin bağımsızlığı ilkesinin bir uzantısı olan hâkimlik ve savcılık teminatı güvence altına alınmıştır.

Anayasa'nın hâkimlik ve savcılık mesleğinin düzenlendiği 140. maddesinde ise, hâkimlerin, mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre görev ifa edecekleri belirtilmiş ve özlük haklarının kanunla düzenleneceği hükme bağlanmıştır. Mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarının belirtildiği diğer düzenlemeler olan Anayasa'nın 154. ve 155. maddelerinde ise Yargıtay ve Danıştayla ilgili hükümlere yer verilmiştir. Anayasa'nın anılan maddelerinde Yargıtayın ve Danıştayın kuruluşu, işleyişi ve görev yapacak kişilerin niteliklerinin ve seçim usullerinin mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı esaslarına göre kanunla düzenlenmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Anayasa'nın söz konusu hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, Anayasa'nın 139. maddesinde öngörülen "hâkimlik teminatı"nın Yargıtay ve Danıştay üyeleri yönünden de geçerli olduğu ve Yargıtay ve Danıştay üyeleri için hâkimlik teminatından farklı nitelikte "yüksek hâkimlik teminatı" öngörülmediği açıktır. Anayasa'nın Yargıtay ve Danıştayla ilgili düzenlemelerin yer aldığı 154. ve 155. maddelerinin gerekçelerinde de aksi yönde yorum yapılmasını mümkün kılan bir açıklama yer almamaktadır.

Nitekim, Anayasa Mahkemesi 10/12/2020 tarih ve E.2016/144, K.2020/75 sayılı kararında (§§ 49, 267) benzer değerlendirmelerde bulunmuştur. Anılan kararda, Yargıtay ve Danıştay üyelerinin diğer hâkim ve savcılardan farklı olarak "yüksek hâkimlik teminatı" ya da "Yargıtay üyeliği/Danıştay üyeliği teminatı" güvencesine sahip oldukları yönündeki görüşlerin aksine, hâkimlik teminatının Yargıtay ve Danıştay üyeleri yönünden de geçerli olduğu kabul

edilmiş, Yargıtay ve Danıştay üyelerine yönelik düzenlemeler “hâkimlik teminatı” kapsamında incelenmiş ve şu ifadelere yer verilmiştir: “Anayasa’nın 140. maddesinde hâkimler ve savcılar adli ve idari yargı hâkim ve savcılar olarak görev yapacakları öngörülmektedir. İdari yargı bünyesinde hâkim veya savcı olarak görev yapmakta iken Danıştay üyesi seçilen kişilerin on iki yıllık Danıştay üyeliği görevi sonrasında, idari yargı bünyesinde hâkim ve savcı olarak görevlerine devam etmelerini sağlayan dava konusu kuralda hâkimlik teminatına aykırılık bulunmamaktadır...” (aynı kararda bkz. § 49; Yargıtay üyeleri yönünden bkz. § 267).

Söz konusu karardan da anlaşılacağı üzere, Yargıtay ve Danıştay üyeleri ile birinci sınıf hâkim ve savcılar arasındaki farklılığın hâlihazırda yürütülen göreve ilişkin olduğu ve yürürlükteki mevzuatta da HSK tarafından on iki yıllığına Yargıtay ve Danıştay üyeliğine seçilenlerin bu sürenin dolmasından sonra görevlerine hâkim veya savcı olarak devam edebilmelerinin öngörüldüğü açıktır.

Bu açıklamalar çerçevesinde itiraz konusu kuralın kapsamı gözetildiğinde, Yargıtay ve Danıştay üyeleri ile birinci sınıf hâkim ve savcılar benzer durumda olup olmadıklarının değerlendirilmesinde özellikle mali haklara ilişkin mevzuatta yapılan değişiklikler dikkate alınarak kanun koyucunun yaklaşımının da incelenmesi gerekmektedir.

26/2/1983 tarih ve 17971 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 2802 sayılı Kanun’un ilk hâlinin 15. maddesinde hâkimlik ve savcılık mesleğinin “üçüncü sınıf”, “ikinci sınıf”, “birinci sınıfa ayrılmış” ve “birinci sınıf” olmak üzere dört sınıfa ayrıldığı, 16. ve 17. maddelerinde ise, adli ve idari yargı hâkim ve savcılarının sınıf, derece ve görev unvanlarının Kanun’a ekli (1) ve (2) sayılı cetvellerde gösterildiği ifade edilmiş; söz konusu cetvellerde de birinci sınıf hâkim ve savcılar Yargıtay ve Danıştay başkanı, başkanvekilleri, başsavcılar, daire başkanları, üyeleri ve Adalet Bakanlığı Müsteşarlığı, Müsteşar Yardımcılığı, Teftiş Kurulu Başkanlığı ve genel müdürlük kadrolarında görev yapanlar oldukları belirtilmiştir. Bir başka deyişle Kanun’un ilk hâlinde yer verilen düzenlemelere göre hâkim ve savcılar birinci sınıf olabilmesi söz konusu kadrolarda görev yapması şartına bağlanmak suretiyle birinci sınıf hâkimliğin belli kadrolara özgülendiği anlaşılmaktadır.

25/6/1992 tarihli ve 3825 sayılı “2802 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu, 1992 Sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun, 2461 Sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanunu ile 190 ve 270 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”un 2. maddesi ile 2802 sayılı Kanun’un 15. maddesine eklenen fıkranın yürürlüğe girmesiyle birlikte bu duruma son verilmiş ve “Birinci sınıfa ayrılmış, bu sınıfa ayrıldığı tarihten itibaren de meslekte 6 yılını doldurmuş, Yargıtay ve Danıştay üyeliklerine seçilme hakkını da yitirmemiş olan Hâkim ve Savcılar birinci sınıf olurlar.” hükmü getirilmiştir. Söz konusu Kanun’un genel gerekçesinde “Bilindiği gibi birinci sınıf hâkimler, Yargıtay ve Danıştay Üyeleri ile Bakanlık Merkez Teşkilatında görevli Müsteşar, Müsteşar Yardımcıları, Teftiş Kurulu Başkanı, Genel Müdürler ile Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanıdır. Anılan unvan ve sıfatta bulunanların kadroları sınırlı ve muayyen olduğu için, birinci sınıfa ayrılmış olup da Yargıtay ve Danıştay’a üye olma hakkını kaybetmemiş hâkim ve savcılar arasından üstün liyakat göstermiş olanların, birinci sınıf olan bu görevlere gelmeleri ve bu sınıfa dahil edilmeleri mümkün olamamaktadır. 1984 yılına gelinceye kadar bu iki sınıf arasında yapay biçimde ortaya çıkmış bir unvan farkı bulunmakla beraber, hiç değilse maaş farkı bulunmuyordu. Ancak, 1984 yılından itibaren bu iki sınıf arasında giderek artan ve takribi son katsayı artışları ile birlikte iki milyon liraya yaklaşan bir maaş farkı meydana gelmiş ve bu durum meslekte huzursuzluğa ve yakınmalara sebebiyet vermiştir. ‘Birinci sınıfa ayrılmış’ ve

‘birinci sınıf’ hâkimlik şeklindeki bir ayırım, ortaya yapay bir durumun çıkmasına neden olmuştur. Birinci sınıfa ayrılmış bir hâkime, birinci sınıf saymamanın geçerli, tutarlı bir mantığı ve nedeni de bulunmamaktadır.” ifadelerine yer verilmiştir.

2802 sayılı Kanun’un 22/12/2005 tarihli ve 5435 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile değiştirilen ve yürürlükte olan 15. maddesinde de yine aynı yaklaşım muhafaza edilmiş ve birinci sınıfa ayrıldıkları tarihten itibaren üç yıl süre ile başarılı olarak görev yapmış ve birinci sınıfa ayrılma niteliklerini yitirmemiş tüm hâkim ve savcılar birinci sınıf olacağı düzenlenmiştir.

2802 sayılı Kanun’un 103. maddesine 3825 sayılı Kanun’la eklenen ve “Birinci sınıf hâkimler, Yargıtay ve Danıştay üyelerinin istifade ettikleri her türlü mali hak ve ödemelerden aynen yararlanırlar.” hükmünü içeren fıkra ile ilişkin (3798 sayılı Kanun’un yasalaşma sürecinde düzenlenen) Adalet Komisyonu raporunda düzenlemenin amacı “Yargıtay ve Danıştay Üyeliğine hâkimliğin birinci sınıfına ayrıldıktan üç yıl sonra seçilebilme olanağı bulunmaktadır. Bu durumda genç yaşta Yargıtaya veya Danıştaya üye seçilenlerle yıllarını bu mesleğe vakfetmiş çok daha kıdemli olup, İstanbul, Ankara ve İzmir gibi büyük illerimizde başsavcılık, ağır ceza mahkemesi, ticaret mahkemesi, Devlet Güvenlik Mahkemesi başkanlıkları yapan ve diğer mahkemelerde görev ifa eden ve her nasılsa bu görevlere seçilememiş hâkimlerle, Yargıtay ve Danıştay üyeleri arasında ehemmiyetli miktarda maaş farkı meydana gelmektedir. Bu durum meslekte huzursuzluk ve kırgınlığa sebebiyet verdiğinden, bu iki sınıf arasında malî hak ve ödemeler yönünden eşitlik sağlamak amacıyla tasarıya 2802 sayılı Kanun’un 103. maddesine (c) fıkrası ekleyen 5. madde ilave edilmiştir.” şeklinde ifade edilmiştir. Plan ve Bütçe Komisyonu raporunda da benzer şekilde, düzenleme ile meslekte ortaya çıkan huzursuzlukların giderilmesinin amaçlandığı belirtilmiştir.

Görüldüğü üzere Yargıtay ve Danıştay üyeliği kadrolarında görev yapanların mali hakları yönünden getirilen farklılıkların neden olduğu olumsuz sonuçlar ve söz konusu üyelik kadrolarının sınırlı ve muayyen olması kanun koyucu tarafından dikkate alınarak birinci sınıf hâkim ve savcılık için belli kadrolarda görev yapma anlayışından vazgeçilmesine sebep olmuştur. Diğer bir ifade ile kanun koyucu nazarında mali haklar yönünden birinci sınıf hâkim ve savcılar ile Yargıtay ve Danıştay üyelerinin eşitlenmesi amacı taşıyan düzenlemelerde iki grubun karşılaştırılabilir /kıyaslanabilir niteliği kabul edilmiştir.

Yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde Yargıtay ve Danıştay üyeleri ile birinci sınıf hâkim ve savcılarının yürüttükleri görevler farklı olmakla birlikte hâkimlerin özlük haklarının belirlenmesinde her zaman için temel ölçütlerden biri olarak kabul edilmiş olan “birinci sınıf” hâkim ve savcı kapsamının belirli unvanlı kadrolarda bulunanlarla sınırlı kabul edilmesi yaklaşımından -gelişen süreç içinde- vazgeçilerek birinci sınıfa ayrıldıktan sonra belirli şartları taşıyan tüm hâkim ve savcılar birinci sınıf olarak kabul edilmesi uygulamasına geçildiği ve Yargıtay ve Danıştay üyelerinin bu görev süresinin dolmasının ardından birinci sınıf hâkim veya savcı olarak durumlarına uygun kadrolarda çalışmaya devam edebilmelerinin öngörüldüğü dikkate alındığında yüksek hakimlik tazminatı bağlamında Yargıtay ve Danıştay üyeleri ile birinci sınıf hâkim ve savcılarının karşılaştırılabilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Mülkiyet hakkıyla bağlantılı olarak eşitlik ilkesi yönünden yapılacak anayasallık denetiminde öncelikle Anayasa’nın 10. maddesi çerçevesinde aynı ya da benzer durumda bulunan kişilere farklı muamelenin mevcut olup olmadığı tespit edilmeli, bu bağlamda aynı ya da benzer durumdaki kişiler arasında mülkiyet hakkına getirilen sınırlama bakımından farklılık gözetilip gözetilmediği belirlenmelidir. Bundan sonra farklı uygulamanın nesnel ve makul bir

temele dayanıp dayanmadığı ve nihayetinde ölçülü olup olmadığı incelenmelidir (AYM, E.2021/129, K.2022/33, 24/3/2022, § 26; E.2018/8, K.2018/85, 11/7/2018, § 41; Reis Otomotiv Ticaret ve Sanayi A.Ş. [GK], B. No: 2015/6728, 1/2/2018, § 77; Tevfik İlker Akçam, B. No: 2018/9074, 3/7/2019, § 41).

Anayasa'nın 10. maddesinde belirtilen kanun önünde eşitlik ilkesi hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil hukuksal eşitlik öngörülmüştür. İlkenin amacı aynı durumda bulunan kişilerin kanunlar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, kişilere ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. İlkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak kanun karşısında eşitliğin ihlali yasaklanmıştır. Kanun önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için farklı kuralları ve uygulamaları gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez (AYM, E.2021/129, K.2022/33, 24/3/2022, § 23).

İtiraz konusu kural ile yüksek hakimlik tazminatının hesaplanmasında emekli Yargıtay ve Danıştay üyeleri için (40.000), fiilen görev yapan birinci sınıf hâkim ve savcılar için ise (30.000) gösterge rakamı öngörülüp emekli Yargıtay ve Danıştay üyeleri için ödenen ek tazminatın emekli emekli hakim ve savcılar için hiç verilmeyerek (fiilen çalışma şartı getirildiğinden) emekli birinci sınıf hâkim ve savcılar aleyhine önemli ölçüde gelir farkı meydana getirilmektedir. Bu durum, adli ve idari yargı sisteminde yer alan mahkemeler arasında yargı hizmetinin yerine getirilmesinde huzursuzluk ve kırıngılığa neden olacak, emekli Yargıtay ve Danıştay üyelerinin emekli birinci sınıf hâkim ve savcılardan tamamen farklı bir statüde olması sonucunu doğuracak niteliktedir. Bir başka deyişle, itiraz konusu kuralla ek aylık tazminat miktarlarında dikkate alınacak gösterge rakamında öngörülen farklılığın, Yargıtay ve Danıştay üyeliği kadrolarının sınırlı ve belirli sayıda olduğu da dikkate alındığında, Anayasa'da güvence altına alınan "hâkimlik teminatı" bakımından farklılıkları bulunmayan (emekli) birinci sınıf hâkim ve savcılar ile (emekli) Yargıtay ve Danıştay üyeleri arasında belirgin şekilde ayrışma sonucunu doğuracağı, birinci sınıf hakim ve savcılar emekli oldukları takdirde bu ayrımcı uygulama ile karşılaşacaklarını bilmelerinin çalışma barışını bozacağı, dolayısıyla söz konusu farklılığın makul ve orantılı olduğundan bahsedilemeyeceği açıktır.

Yukarıda yer verilen açıklamalar ışığında, itiraza konu yasal düzenleme öncesinde, eşitlik ilkesine uygun olarak Yargıtay veya Danıştay üyeliğine seçilme yeterliliğini haiz olup emekli olan birinci sınıf hakim ve savcılar ile emekli Danıştay ve Yargıtay üyeleri arasında aylık ek tazminat hesaplamasında bir ayırım bulunmadığı, bir diğer anlatımla itiraza konu yasal düzenleme öncesinde, aylık ek tazminat miktarlarında dikkate alınacak gösterge rakamının anılan kişiler bakımından aynı olduğu, itiraza konu yasal düzenleme ile Hakimler ve Savcılar Kurulu tarafından Danıştay veya Yargıtay üyeliğine seçilen kişiler lehine, anılan üyeliklere seçilme yeterliliğini haiz birinci sınıf hakim ve savcılara göre oldukça avantajlı bir durum yaratıldığı, Anayasa'da güvence altına alınan "hâkimlik teminatı" bakımından farklılıkları bulunmayan (emekli) birinci sınıf hâkim ve savcılar ile (emekli) Yargıtay ve Danıştay üyeleri arasında oluşan söz konusu farklılığın makul ve kabul edilebilir ölçüde olmadığı, birinci sınıf hakim ve savcılar emekli oldukları takdirde bu ayrımcı uygulama ile karşılaşacaklarını bilmelerinin çalışma barışını bozacağı, bu bağlamda itiraza konu yasal düzenleme ile Yargıtay veya Danıştay üyeliğine seçilme yeterliliğini haiz olmakla birlikte birinci sınıf hakim ve savcı olarak emekliye ayrılmış davacı konumundaki kişiler ile Danıştay ve Yargıtay üyesi olarak emekliye ayrılmış kişiler arasında emekliliğe bağlı haklar bağlamında eşitsiz bir durum oluşacağı, diğer yandan bu yasal düzenleme ile meydana gelen eşitsizliğin nesnel, makul ve

zorunlu bir sebebe de dayanmadığı hususları dikkate alındığında itiraz konusu kuralın Anayasa'da belirtilen hukuk devleti, yargı bağımsızlığı, mülkiyet hakkı bağlamında eşitlik ilkesine, çalışma barışının sağlanması kuralına aykırı olduğu sonucuna varılmıştır.

SONUÇ VE İSTEM:

Yukarıda açıklanan nedenlerle, Anayasa'nın 152. maddesinin birinci fıkrası ile 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 40. maddesi uyarınca, bir davaya bakmakta olan mahkeme, bu davada uygulanacak bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasaya aykırı görürse veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda kendisini bu kanıya götüren görüşünü açıklayan kararı ile Anayasa Mahkemesine başvurması öngörüldüğünden,

28/07/2024 tarihli ve 7524 sayılı Kanun'un 58. maddesiyle değişik 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu'nun 106/6. maddesinde Yargıtay Birinci Başkanı, Danıştay Başkanı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başsavcısı, Yargıtay Birinci başkanvekilleri, Danıştay başkanvekilleri, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcivekili, Yargıtay ve Danıştay daire başkanları, Yargıtay ve Danıştay üyeleri ile Adalet Bakanlığı Müsteşarına (40.000); birinci sınıf hâkim ve savcılardan 103. maddedeki aylık ödeme oranı % 86 olanlara ve Adalet Bakanlığı Teftiş Kurulu ile Hâkimler ve Savcılar Kurulu Teftiş Kurulunda fiilen görev yapan müfettişlere (35.000); diğer birinci sınıf hâkim ve savcılara (30.000); birinci sınıfa ayrılmış hâkim ve savcılara (26.000); diğer hâkim ve savcılara ise (22.500) gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ek tazminat ödenir. Bu Kanuna tabi olan hâkim ve savcılardan Anayasa Mahkemesinde görev yapanlara ödenen aylık ek ödenek ve Uyuşmazlık Mahkemesinde görev yapanlara ödenen ödenek ile bu fıkra da belirlenen ek tazminattan yalnızca biri ve yüksek olanı ödenir." ibaresinde "fiilen görev yapan" ibaresi nedeniyle emekli hakim/savcılara ödeme yapılacağı belirtilmemesinin 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 2., 9., 10., 35., 49. ve 138. maddelerine aykırılığı nedeniyle iptaline karar verilmesi talebidir.

Davacının dava dilekçesindeki itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesi'ne gönderilmesi talebi de dikkate alınarak, itiraz konusu;28/07/2024 tarihli ve 7524 sayılı Kanun'un 58. maddesiyle değişik 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu'nun 106/6. maddesinde "Yargıtay Birinci Başkanı, Danıştay Başkanı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başsavcısı, Yargıtay Birinci başkanvekilleri, Danıştay başkanvekilleri, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcivekili, Yargıtay ve Danıştay daire başkanları, Yargıtay ve Danıştay üyeleri ile Adalet Bakanlığı Müsteşarına (40.000); birinci sınıf hâkim ve savcılardan 103. maddedeki aylık ödeme oranı % 86 olanlara ve Adalet Bakanlığı Teftiş Kurulu ile Hâkimler ve Savcılar Kurulu Teftiş Kurulunda fiilen görev yapan müfettişlere (35.000); diğer birinci sınıf hâkim ve savcılara (30.000); birinci sınıfa ayrılmış hâkim ve savcılara (26.000); diğer hâkim ve savcılara ise (22.500) gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda aylık ek tazminat ödenir. Bu Kanuna tabi olan hâkim ve savcılardan Anayasa Mahkemesinde görev yapanlara ödenen aylık ek ödenek ve Uyuşmazlık Mahkemesinde görev yapanlara ödenen ödenek ile bu fıkra da belirlenen ek tazminattan yalnızca biri ve yüksek olanı ödenir." ibaresinin Anayasa'nın 2., 9., 10., 35., 49. ve 138. maddelerine aykırı olduğu kanısına ulaşılması nedeniyle iptalleri için itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmasına, dava dosyası ile iş bu kararın aslının Anayasa Mahkemesi'ne gönderilmesine, Anayasa Mahkemesi'nin bu konuda vereceği karara kadar ve en çok 5 ay süreyle davanın geri bırakılmasına, bu süre içerisinde Anayasa Mahkemesi'nce bir karar verilmemesi halinde, mevcut mevzuat hükümleri ile dosyadaki bilgi ve belgelere göre davanın

Esas Sayısı : 2025/85

Karar Sayısı : 2025/79

görülmesine, kararın bir örneğinin taraflara tebliğine, 19/02/2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.”